

**ПРАКТИКА РОЗГЛЯДУ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ
АДМІНІСТРАТИВНИМИ СУДАМИ УКРАЇНИ
ТА РОЛЬ МЕДІАЦІЇ У ДОСУДОВОМУ ВРЕГУЛЮВАННІ СПОРІВ**

Публічно-правові спори, тобто спори фізичних та юридичних осіб з органами публічної влади, які розглядають і вирішують адміністративні суди, протягом двох останніх десятиріч стали в Україні достатньо поширеним явищем. На сьогодні, адміністративні суди, взяли на себе основний тягар з вирішення таких спорів. Однак, останнім часом таких спорів часом стало настільки багато, що навіть спеціально створені задля вирішення публічно-правових спорів адміністративні суди не можуть розглянути таку численну кількість справ. Як наслідок, розгляд справ адміністративної юрисдикції не виправдано затягується, порушуються встановлені законодавством процесуальні строки і, що найгірше – втрачається віра громадян у можливість судової влади ефективно захистити їх права та законні інтереси. Судова тяганина пов'язана з великими витратами часу і фінансових ресурсів. І часто стається так, що потенційна користь від перемоги в суді стає неспівмірною з витратами та докладеними зусиллями[2].

Начальник юридичного управління Львівської міської ради Гелена Пайонкевич вказує, що «середня тривалість розгляду адміністративних справ – 2-3 роки. Стільки часу займає їх проходження по усіх судових інстанціях: від першої до Верховного суду. Багато судових справ, в яких юридичне управління представляє інтереси Львівської міської ради можна було б вирішити шляхом переговорів. Ми зацікавлені у зменшенні судових позовів»[2].

Для спрощення вирішення таких спорів, юридичне управління Львівської міської ради восени 2009 року стало учасником проекту «Сприяння ефективному вирішенню публічно-правових спорів між громадянами та органами влади», який реалізує у Львові громадська організація «Центр дослідження місцевого самоврядування». Це проект із застосування процедури медіації як альтернативного способу вирішення публічно-правових спорів, що виникають між представниками територіальної громади Львова та Львівською міською радою, її структурними підрозділами. Власне «Центр дослідження місцевого самоврядування» виконує роль медіатора, посередника, що допомагає сторонам відновлювати діалог.

Головна відмінність медіації від традиційного судового розгляду спорів полягає у тому, що судовий спір – це змагальна процедура, і сторони можуть бути ворожо налаштовані одна до одної. Основна увага тут приділяється фактам, тоді як реальні інтереси сторін не беруться до уваги. Сторони спілкуються одна з одною опосередковано через юристів і суддю. На противагу цьому, медіація покликана допомогти сторонам налагодити безпосередній діалог і віднайти рішення проблеми шляхом співпраці. Під час медіації сторони доходять згоди самі – медіатор не приймає рішення за них[3].

Перший етап медіації – це встановлення довіри між медіатором та сторонами спору. Таку довіру забезпечує те, що медіатор є незалежною стороною, переговорником, приділяє однакову увагу сторонам, для обох розробляє варіанти вирішення проблемних питань.

У процесі обговорення спору за посередництва медіатора знижується емоційна напруга між сторонами, яка виникла внаслідок конфлікту. Це дозволяє учасникам «розкритися» і віднайти оптимальний варіант рішення спору. Важливо, що за допомогою медіації можна обговорити і узгодити позиції щодо широкого кола взаємопов'язаних питань, а не лише вузького предмету судового спору.

Експерти додають: «У нас, в Україні, довго нав'язували думку, що чиновник має діяти лише на підставі, у спосіб і в порядку, що передбачені законом. Дійсно, таке положення є в нашому законодавстві. Однак Кодекс адміністративного судочинства передбачає також право обох сторін спору на досягнення примирення, а саме вирішення спору на основі часткових поступок обох сторін» [3].

Таким чином, при перевантаженості адміністративних судів доцільно застосовувати медіацію як процес досудового врегулювання спорів. Проте необхідно прийняти відповідний нормативно-правовий акт, який би регулював процедуру медіації.

Список використаних джерел

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. станом на 03.09.2012 р. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 128 с.
2. Кучерявенко М. Лише адміністративні суди можуть забезпечити рівність сторін у спорах із суб'єктами владних повноважень /М. Кучерявенко, Н. Шевцова //Закон і бізнес. – 2011. – № 33(1072).
3. Поліковська Ю. Як мирно вирішити спір з міською владою? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zaxid.net>.